

НАПРЯМКИ МОДЕРНІЗАЦІЇ ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВ ВПК

Т.С. Обнявко

Військова академія, м. Одеса

Протягом багатьох років питання забезпечення сталого розвитку військово-промислового комплексу (ВПК) України, який після 1990 року знаходиться в хронічній кризі системного характеру, є актуальним чинником соціально-економічної модернізації країни.

Незважаючи на певну кількість публікацій і досліджень із економічних проблем ВПК, їх не так багато та їх положення залишаються дискусійними. Проте, існуючі дослідження не розкривають аспекти сталого розвитку ВПК у системному їх різномаятті, хоча саме ВПК є надзвичайно складним соціо-технологічним явищем, найбільш загрозливим чинником для навколишнього довкілля та для здоров'я і життя населення.

Можна окреслити такі основні елементи екологічної небезпеки, що створюють окремі ланки ВПК: відсутність ресурсозберігаючих технологій у виробництві військової продукції; проблеми утилізації відходів; значне забруднення атмосфери; забруднення водних ресурсів; проблеми утилізації боєприпасів; демографічні проблеми.

Сталий розвиток підприємств ВПК визначають різні чинники – екологічні, соціальні, політичні, інформаційні, економічні, які, безумовно, впливають один на одного.

Головними напрямками модернізації є:

- **екологічний вектор:** підтримання екологічної рівноваги в місцях функціонування підприємств оборонного комплексу; здійснення принципу превентивності щодо охорони навколишнього середовища; посилення синергетичної взаємодії економіки та екології; скорочення обсягів шкідливих викидів в атмосферу [1, с. 92]; стабілізація та скорочення забруднення водних об'єктів [1, с. 89]; формування програми захисту та відновлення ґрунтів [1, с. 93]; розробка програми підвищення лісистості територій під військовими об'єктами [1, с. 93]; розробка програми уникання погроз природного та техногенного характеру, зниження темпів накопичення промислових та побутових відходів; розробка заходів щодо підвищення ефективності екологічного управління для мінімізації ризику

виникнення надзвичайних ситуацій, виявлення причин можливих великих аварій.

- **соціальний вектор:** проведення соціально спрямованих реформ ВПК, орієнтованих на підвищення значущості людських ресурсів; підвищення рівня суспільної екологічної свідомості; створення ефективного механізму відповідальності керівництва підприємств оборонного комплексу за заподіяння шкоди навколишньому середовищу; розробка заходів щодо підвищення рівня суспільної екологічної свідомості серед керівництва та виробничого персоналу підприємств ВПК;

- **формування політичних передумов:** виділення відповідних коштів на екологічні заходи в оборонній галузі; створення нормативної бази для розвитку ринкових відносин в галузі обороною промисловості; залучення органів державної влади і громадських організацій для забезпечення нормальних екологічних умов функціонування підприємств ВПК; формування програми сприяння розвитку підприємства та мінімізації появи шкідливих відходів.

- **створення інформаційних передумов:** впровадження у виробництво сучасної науково-технологічної інформації та засобів інформаційного забезпечення про екологічний стан; створення спеціальних структур (центрів) для проведення комплексної рекламно-інформаційної, просвітницької кампанії з метою формування в суспільстві розуміння цінності сприятливого для життєдіяльності людини навколишнього природного середовища;

- **економічний вектор:** посилення синергетичної взаємодії економіки та екології; зниження ресурсоемності військового виробництва; впровадження енергоефективних технологій, що підвищать конкурентоспроможність підприємств ВПК у глобальному виробництві та знизить негативний вплив на навколишнє середовище [3, с. 91]; підвищення рівня продуктивності праці в ВПК; підвищення інноваційної активності; боротьба з тіньовою економікою в ВПК.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Цілі розвитку тисячоліття. Україна - 2010. [Електронний ресурс] . - Режим доступу: http://www.undp.org.ua/images/stories/MDGs_UKRAINE__table_2011_UKR.pdf.